

Geringde Grauwe Ganzen

Anser anser in de provincie

Groningen

Berend Voslamber

De provincie Groningen is sinds kort meegezogen in de vaart der volkeren: de Grauwe Gans broedt er! Voor meer informatie hierover wordt u verwezen naar elders in dit nummer van de *Grauwe Gors*.

Sinds een twintigtal jaren worden steeds meer broedende Grauwe Ganzen in Nederland aangetroffen, maar Groningen bleef tot voor kort een beetje achter. Tot het jaar 2000 was het aantal broedende vogels tot een tiental paren beperkt (SOVON-Broedvogelatlas). Daarna lijkt de groei er wat in te komen, maar nog steeds gaat het om relatief geringe aantallen. In 2005 lijkt een groeispurt te zijn ingezet. Voor het eerst werden grotere aantallen broedparen ontdekt, en wel rond het Schildmeer (zie elders in deze *Gors*).

Binnen de provincie zijn meerdere plekken waar thans geringe aantallen tot broeden komen. In de eerste plaats gaat het om de Lauwersmeer. Hier werden in 1999 de eerste drie broedparen aangetroffen. Inmiddels is het aantal flink toegenomen (figuur 1) en kan gesproken worden van een waar noordelijk bolwerk.

Ringen

Om een idee te krijgen van (in ieder geval) de lokale bewegingen van de Groninger broedvogels zijn in de zomer van 2005 Grauwe Ganzen geringd in het gebied Tetjehorn, aan de noordzijde van het Schildmeer. Zoals boven al aangegeven werden hier de afgelopen jaren paren met jongen aangetroffen en dit jaar ging het om zeker zeven paar met jongen. Het initiatief om hier Grauwe Ganzen te gaan ringen kwam van Leon Luijten (SBB) en werd door ganzenonderzoekers van SOVON snel overgenomen omdat deze zeer geïnteresseerd zijn in de ont-

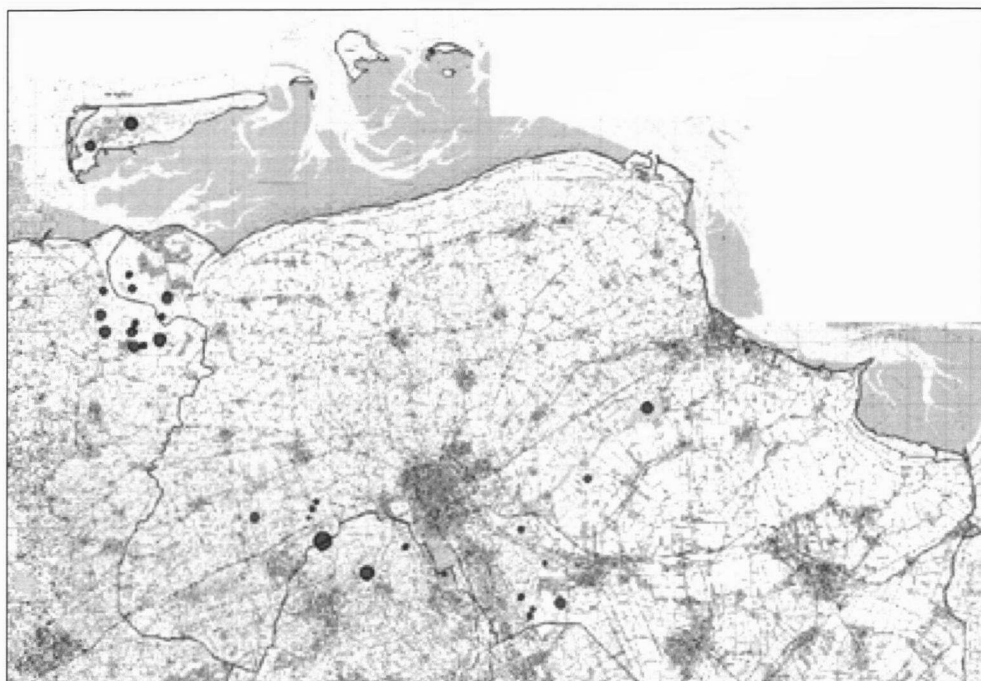
wikkelingen op nieuwe broedplaatsen. Op andere plaatsten in Nederland worden al langer Grauwe Ganzen met halsbanden geringd, maar dit is tot nu toe steeds gedaan op plekken waar de ganzen al langer broedden.

Op 27 juni slaagde een achttal vogelvangers erin alle aanwezige niet-vliegende vogels in Tetjehorn te vangen. Helaas kon een deel van de ganzen al vliegen, anders waren mogelijk alle dieren gepakt. In totaal werden 41 vogels gevangen en geringd. Van deze vogels waren zes jongen nog te klein om met een halsband te worden uitgerust en deze kregen alleen een metalen ring van het Vogeltrekstation om. Bij de overige 35 ging het om 12 volwassen en 23 jonge vogels. De codes die gebruikt zijn beginnen alle met een V, gevolgd door twee letters die dwars op de V zijn geplaatst (zie foto).

Gehoopt wordt dat in de loop van de komende jaren veel waarnemingen zullen worden verzameld van de nu geringde vogels. Hoe vaker ze worden afgelezen, hoe meer we te weten komen over het doen en laten van de plaatselijke broedvogels. Vooral over het aantal eieren dat wordt gelegd en over de overleving van de jongen kunnen veel data worden verzameld.

In vergelijking met onderzoek elders is het vooral spannend om te zien hoe succesvol de ganzen op een relatief lege plek zijn. Op andere plaatsen blijkt dat veel populaties inmiddels vol zitten en daar is er nauwelijks een jonge vogel die aan broeden toekomt. Het zijn de oudjes die de goede plekken bezetten en een relatief groot territorium verdedigen. Predatie door onder andere vossen zorgt er verder voor dat op een aantal van oudsher bezette plekken geen verdere toename plaatsvindt en er inmiddels eerder sprake is van

Figuur 1. Verspreiding broedende Grauwe Ganzen in Groningen.

afname. Onder andere in het onderzoeksgebied in de Ooijpolder bij Nijmegen nemen de aantallen broedparen sinds enkele jaren af.

De data worden ook gebruikt om het eventuele verschil in trekpatronen en overleving binnen de Nederlandse populatie te bestuderen. Vooral nog lijkt het erop dat deze jonge populatie in Tetjehorn meer vrouwelijke jongen grootbrengt dan de grotere populaties el-

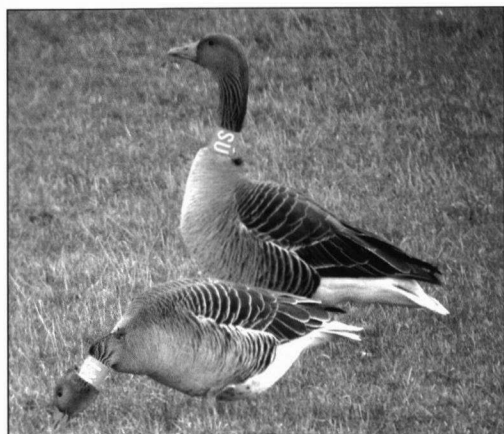
ders in ons land. Daar worden vooral mannelijke jongen ter wereld gebracht. Doordat jonge mannetjes vaak elders gaan broeden en de vrouwtjes meer in de nabijheid van hun ouders blijven, zorgt dit mechanisme ervoor dat een gebied met ganzen niet te 'vol' wordt.

Ten slotte worden de data gebruikt om het functioneren van het ganzengedooftgebied rondom het Schildmeer te evalueren. Voor

Grauwe Ganzen in Denemarken, 2006. Allemaal afkomstig uit Groningen. Foto: Flemming Ahlmann

JSU en JRT in de Ooijpolder. Foto: Berend Voslamber

extra gebiedsinformatie en het aflezen binnen het ringgebied kan men contact opnemen met Leon Luijten (SBB).

Inmiddels zijn er een flink aantal waarnemingen van de geringde ganzen uit de omgeving van het Schildmeer binnen. De meest spectaculaire kwamen echter uit het buitenland en wel uit Denemarken. Hier werd tijdens de midwintertelling van januari 2006 een groep van 20 Grauwe Ganzen gezien, waarvan de meeste een halsband uit Tetjehorn omhadden. Het meest bijzondere was wel dat deze vogels twee weken eerder nog door Peter Volten bij Luddeweer waren gezien.

Wie weet wat deze vogels ons nog meer voor verrassingen opleveren?

Voor waarnemingen en vragen over het pro-

ject kan met terecht bij:

Berend Voslamber
SOVON Vogelonderzoek Nederland
Rijksstraatweg 178
6573 DG Beek-Ubbergen
E-mail: greylag@sovon.nl

Met dank aan Arjan Dekker, Henk van der Jeugd, Jeroen Nienhuis, Siedse Seinstra, Peter Volten en Roderick Voogd voor de assistentie tijdens het vangen en ringen van de vogels op 27 juni 2005.

VRC bij het Schildmeer. 25 augustus 2005.

Foto: Peter Volten

